

Ilja Jasjin

Schetsen van het gevangenisleven

19 december 2022

Bij het toewijzen van de cellen worden gevangenen zorgvuldig gesorteerd. Groentjes worden bijvoorbeeld niet geplaatst bij mannen die al eens hebben gezeten. En heb je een gewapende overval gepleegd, dan word je waarschijnlijk opgehokt met afpersers en moordenaars. Criminele kopstukken worden in de regel volledig afgezonderd van het gros van de gedetineerden.

‘Politieken’ zetten ze doorgaans bij ‘witte boorden’. Dat gold ook voor mij: bijna altijd belandde ik in een cel met zakenlui of juristen die van fraude werden verdacht, of met ambtenaren die werden vervolgd voor corruptie. Een uitzondering hierop vormde de quarantaineafdeling van ‘De Beer’, waar ik twee weken zat voordat ik in isolatie werd geplaatst. Hier trof ik een kleurrijke bloemlezing uit het Wetboek van Strafrecht. Jochies die zich specialiseerden in diefstal en onder hun kleding tot wel veertig pakjes boter mee konden smokkelen. Gasten die portefeuilles rolden in mensenmassa’s. Runners die pakketjes drugs verborgen in trappenhuisen. Bijna allemaal zonder vaste woon- of verblijfplaats. De stations van Moskou hun habitat.

Voor mijn arrestatie deed ik af en toe vrijwilligerswerk voor Stichting Nachtopvang. We reden naar het Driestationsplein om zwervers en minderbedeelden eten te geven; ik schepte borden soep op uit grote gamellen. Blijk ik nu twee celgenoten te hebben aan wie ik destijds borsjtsj gaf.

Herinneringen opgehaald, gelachen.

Het is een kleine wereld.

■ ■ ■

Op de brits naast me bromde een oudere Tadzjiek. Er was een pistool gevonden, een gebutste Makarov, ergens achter een vuilstortkoker. De politie was erbij gehaald en deze had de man, die werkte als bewaker, langdurig ondervraagd. Hij sprak slecht Russisch en snapte niet wat ze van hem moesten. Tegen de ochtend hadden ze hem een papier voorgelegd waarop stond dat het pistool zijn eigendom was. Volgens de agent betrof het vrijwillige afgifte en kreeg de Tadzjiek hoogstwaarschijnlijk zelfs een beloning. Naderhand.

De naïeve bewaker had alles ondertekend en zat diezelfde avond nog bij te komen in zijn cel.

Wetboek van Strafrecht artikel 222, in de volksmond ‘drie gansjes’: tot vijf jaar voor verboden wapenbezit.

■ ■ ■

Mijn meest kleurrijke celgenoot was een bejaarde Dagestaan, die de hele cel trakteerde op gecondenseerde melk en sterke verhalen over zijn onstuimige jeugd. Zit vast op verdenking van valsemunterij. Het onderzoek wil niet vlotten; onze ‘ouwe’ zit al meer dan een jaar achter de tralies. Hij vertelt hoe op de dag van zijn arrestatie de ondervrager tegen hem tekeer ging en bezwoer

hem te executeren voor hoogverraad.

'Jij dacht dat je alleen maar nepgeld drukte?' schreeuwde de rechercheur. 'Nee, teringlijer. Je hebt uit Poetins zakken gegruid!'

Arme Poetin.